

Brecht iconoclast, pornit, alături de Erwin Piscator, apoi singur, să înlocuiască teatrul dominant, „culinar“, al vremii — soporific și amăgitor — cu un teatru al treziei, stimulând cunoașterea. (Era un Brecht care abia se anunț(au)...) A călcat alături de figuri copleșitoare ale scenei europene de pe atunci : Bassermann, Wegener, Moissi... În istoria teatrului nostru contemporan, pentru ceea ce a putut să sintetizeze în creația sa din modelele și drumurile care l-au imbat și format, Mauriciu Sekler se cuvine (s-ar și cere) așezat alături de Soare Z. Soare, de Maican, de V. I. Popa. Se particulariza față de ei, datorită și experienței de viață care l-a făcut victimă și supraviețuitor, neatinș de uitare, al anilor și prăbușirilor naziste, prin anticatofilia lui programatică, prin elocința sobră a gestului și glasului său, prin sensibilitatea lui funciară a stilistică valorilor estetice, specifice judaice, dublată de aspirația lui statornică de a sublinia, dincoace de psihologie, ideologia unei lucrări dramatice sau a unui personaj, și de a marca astfel, în primul rind ideologic, emoțiile spectatorului.

Nu cunosc fapta artistică a lui Mauriciu Sekler dinainte de război. Dar cred că s-a continuat semnificativ, și s-a completat în cei aproape 40 de ani de la 23 August, cît l-am putut urmări, cu un repertoriu în care intrau, de preferință, clasicii și clasicizanții — Schiller, Molière, Balzac, Gogol, Ossip Dimov, Salom Alehem, Nestroy ; Brecht, Wolf, Dürrenmatt... Așa cum mi se pare semnificativă tenta clasicizantă conferită valorilor expresive moderne, ori tendința de a colora, după pulsația și interogațiile omului de azi, operele clasice. Aceasta, cred, explică aparenta linie austeră — zgircită în ornamente coloristice de dragul ornamentului sau al culorii, scutită de îngroșări inutile ori de efecte facile — a regiei și a interpretărilor sale actoricești. Așa, pe acest fond de austeritate și de lipsă de ostentație, încărcat însă de substanță și de sensuri, îl văd, statuar și masiv, cum era clădit și cum se mișca, profilind pe Mercadet, pe profesorul Mammlock, pe Franck al V-lea... Aceași severitate profundă o văd străbătînd jocul Margaretei Baciu, distribuită și îndrumată de Mauriciu Sekler în Anna Fierling — Mama Courage ; ba, Miluță Gheorghiu mi-a mărturisit el însuși, după aplauze, în ce măsură același Mauriciu Sekler i-a cenzurat și drămuț disponibilitățile comice, pentru a-l feri pe Puntila de accente, schime sau porniri, de natură a-i împrumuta o structură bufă, în sine, și de a-l elimina, astfel, din sfera semnificațiilor grave ale personajului.

Mauriciu Sekler nu făcea parte din familia regizorilor care își „școlesc“ actorii : îi însoțea în slujirea poeziei dramatice, ritmîndu-și pașii după călcătura lor. După el nu rămîne, de aceea, ceea ce se numește o direcție anume. Rămîne însă, din amintirea personajelor incarnate și a lucrărilor puse de el în scenă (la T.E.S., la Iași, la Timișoara), convingerea în libertatea creatoare a artistului de teatru : o libertate care se desfășoară cu rodnicie doar în limitele operei interpretate și ale puterii de recepție a publicului. De aici — orice direcție artistică e cu puțință și e acceptabilă.

Florin TORNEA

NOTE

Un album jubiliar

Un sfert de veac de la înființarea teatrului dramatic gălățean prilejuiește editarea unui album aniversar care se adaugă contribuțiilor istoriografice de acest gen prin care teatrele României socialiste au ținut, cu justificată mîndrie, să-și marcheze jubileele. Teatrul din orașul trupei Tardiny-Vlă-

dicescu, de acum un veac, a fost inaugurat sărbătorile la 14 aprilie 1956 (decretul de înființare fusese semnat la 1 septembrie 1955) și a fost de bun augur pentru strălucita promoție a I.A.T.C. care a format întiiul ansamblu : Mihai Pălădescu, Matei Alexandru, Ștefan Bănică, Dana Comnea, Genova Preda, regizorul Valeriu Moisescu (alături de Ștefan Iordănescu, artist emerit, și de regretatul Crin Teodorescu).

Cuvinte de salut din partea colectivelor altor teatre din țară, amintiri

ale actorilor din primii ani (actori care nu au vîrsta amintirilor !), interviuri și mărturii de creație conturează imaginea vie a unei bogate vieți teatrale, încununată cu numeroase premii.

Istoriei teatrului contemporan îi va fi deosebit de util grupajul lui Gh. Nauleanu, *Contribuții la o istorie în date*. Sint fișate, din 25 de ani, toate premierele, cu distribuțiile complete, cu fișe de creație, cu portrete, cu dinamica personalului artistic.

I. N.